

СЕКЦІЯ 2.
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

УДК 336

Агаєва А.А.,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Бутко Н.В.,
к.е.н., ст. викладач
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

АНАЛІТИЧНИЙ І СИНТЕТИЧНИЙ ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД
РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ, ТОВАРІВ, РОБІТ, ПОСЛУГ

Кінцевою метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку, джерелом якого виступають різні види доходів. Тому для формування достовірної суми прибутку необхідним є правильне відображення цих доходів в обліку та звітності.

Згідно з П(С)БО 15 «Доходи», доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників) [1]. Іншими словами, дохід – це потік грошових коштів за певний період часу, який отримується від продажу продукції.

Доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг, а також знижки, надані покупцям та інші вирахування з доходу обліковують на рахунку 70 «Доходи від реалізації», який має такі субрахунки: 701 «Дохід від реалізації готової продукції»; 702 «Дохід від реалізації товарів»; 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»; 704 «Вирахування з доходу»; 705 «Перестраховання»; 706 «Дохід від реалізації кінцевої продукції».

За кредитом субрахунків 701 - 703 відображають збільшення (одержання) доходу, а дебетом – належну суму непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством).

Аналітичний облік доходів від реалізації ведуть за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та іншими напрямками, визначеними підприємствами.

На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображають суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернених покупцем продукції та товарів. За кредитом субрахунку 704 відображають списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

На субрахунку 705 «Перестраховування» підприємства, які є страховиками узагальнюють інформацію про частки страхових платежів за договорами перестраховування. За дебетом відображають суми часток страхових платежів, що належать перестраховикам; за кредитом – частки страхових платежів, що повертаються перестраховиками у разі довгострокового припинення договору перестраховування. Щомісяця сальдо субрахунку 705 списують у кореспонденції із субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Субрахунки 705 «Дохід від реалізації проміжної продукції» і 706 «Дохід від реалізації кінцевої продукції» використовують підприємства промисловофінансових груп.

Продукція вважається проданою з того часу, коли право на її власність перейшло від продавця до покупця. Оплата за реалізовану продукцію може здійснюватися у момент передачі покупцю, після відвантаження продукції (наступна оплата) або до відвантаження продукції (попередня оплата). В зв'язку з цим можливі два методи обліку: нарахування і касовий.

Метод нарахування полягає в тому, що реалізацію відображають у момент відпуску товарів покупцю незалежно від термінів оплати. Касовий метод передбачає відобразити процес реалізації після відпуску товарів і одержання оплати за них. В даний час в Україні використовують метод нарахування.

Готову продукцію і товари, які відпущено покупцю, списують на реалізацію – дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації» і кредит рахунків 26

«Готова продукція», 28 «Товари». Належну суму виручки відображають за дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» і кредиту рахунку 70 «Дохід від реалізації».

Повернення куплених цінностей покупцем продавцю відображають у продавця шляхом вирахування із доходу, а суму ПДВ сторнують, а саме [3, с. 36]:

- повернення грошей покупцю – Дт 704 «Вирахування з доходу» і Кт 30 «Каса»;

- коригування методом сторно податкового зобов'язання – Дт 704 «Вирахування з доходу» і Кт 641 «Розрахунки за податками»;

- зменшення нарахованого доходу – Дт 791 «Результат операційної діяльності» і Кт 704 «Вирахування з доходу»;

- відновлення поверненого товару (червоне сторно) – Дт 791 «Результат операційної діяльності» і Кт 281 «Товари на складі».

Залежно від каналів і способів реалізації та видів продукції використовують різні первинні документи для оформлення операцій.

Відпуск матеріальних цінностей на сторону підприємствам і організаціям проводять за накладними, товарно-транспортними накладними (ТТН). ТТН є підставою для списання матеріалів у продавця і прибуткування їх у покупця.

У разі реалізації продукції окремим працівникам та різним фізичним особам зі складів за готівку використовують накладні та прибуткові касові ордери. У разі продажу продукції, здачі виконаних робіт продавець виписує податкову накладну для відображення податку на додану вартість.

Список використаних джерел:

1. Адамик, О. В. Дохід як основна облікова категорія [Текст] / О. В. Адамик // Наукові записки : збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. – Тернопіль : Економічна думка, 2000. – С. 121-124.

2. Бечко, П. К. Теоретичні основи економічного змісту категорії "дохід" сільськогосподарських підприємств [Текст] / П. К. Бечко, О. В. Митяй // Інноваційна економіка. – 2012. – № 1. – С. 119-124.

3. Бруханський, Р. Ф. Бухгалтерський облік [Текст] : навч. посіб. / Р. Ф. Бруханський, О. П. Скирпан. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 444 с.